

Jaarverslag

2011

Samenvatting

EUROPESE TOEZICHTHOUDER
VOOR GEGEVENSBECHERMING

Jaarverslag

2011

Samenvatting

**Europe Direct helpt u antwoord te vinden
op uw vragen over de Europese Unie**

**Gratis nummer (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Als u mobiel of in een telefooncel of hotel belt, hebt u misschien geen toegang tot gratis nummers of kunnen kosten worden aangerekend.

Meer gegevens over de Europese Unie vindt u op internet via de Europaserver (<http://europa.eu>).

Catalografische gegevens bevinden zich aan het einde van deze publicatie.

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2012

ISBN 978-92-95076-52-5

doi:10.2804/42516

© Europese Unie, 2012

Overneming met bronvermelding toegestaan.

INLEIDING

Dit is de samenvatting van het Jaarverslag 2011 van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming (EDPS). Het verslag gaat over 2011, het zevende volledige werkjaar van de EDPS als nieuwe, onafhankelijke toezichthoudende autoriteit die verantwoordelijk is voor het respecteren van de fundamentele rechten en vrijheden van natuurlijke personen, in het bijzonder hun persoonlijke levenssfeer, bij de verwerking van persoonsgegevens door de Europese instellingen en organen. Het verslag beschrijft ook het derde jaar van het gezamenlijke, vijf jaar durende mandaat van Peter Hustinx, toezichthouder, en Giovanni Buttarelli, adjunct-toezichthouder.

De belangrijkste activiteiten van de EDPS, zoals vastgelegd in Verordening (EG) nr. 45/2001¹ (hierna: 'de verordening'), zijn:

- toezien op en zorgen voor de naleving van de bepalingen van de verordening bij het verwerken van persoonsgegevens door Europese instellingen en organen (**toezicht**);
- de EU-instellingen en -organen adviseren over alles wat verband houdt met de verwerking van persoonsgegevens. Dit omvat raadplegingen over wetgevingsvoorstellen en het volgen van nieuwe ontwikkelingen die de bescherming van persoonsgegevens kunnen raken (**raadpleging**);
- samenwerken met de nationale toezichthoudende autoriteiten en de toezichthoudende organen in het kader van de voormalige derde pijler van de Europese Unie, met het oog op een coherenter bescherming van persoonsgegevens (**samenwerking**).

In de loop van 2011 heeft de EDPS nieuwe standaarden gesteld voor verscheidene activiteitsterreinen. Bij het toezicht op de verwerking van persoonsgegevens door EU-instellingen en -organen heeft de EDPS contacten onderhouden met meer gegevensbeschermingsfunctionarissen bij meer instellingen en organen dan ooit tevoren. Ook heeft de EDPS de resultaten gezien van zijn nieuwe handhavingsbeleid: de meeste EU-instellingen en -organen boeken goede vooruitgang met de naleving van de gegevensbeschermingsregels uit de verordening, terwijl andere hun inspanningen nog moeten opvoeren.

In het kader van de raadpleging over nieuwe wetgevingsmaatregelen heeft de EDPS een recordaantal adviezen over zeer uiteenlopende onderwerpen uitgebracht. Het meest prominent is de herziening van het juridische kader van de EU voor gegevensbescherming, die nog altijd hoog op de agenda staat. De uitvoering van het programma van Stockholm op het gebied van vrijheid, veiligheid en justitie en de digitale agenda als hoeksteen voor de Europa-2020-strategie waren echter ook van invloed op de gegevensbescherming. Datzelfde geldt voor kwesties op het gebied van de interne markt, volksgezondheid en consumentenzaken, en voor handhaving in een grensoverschrijdende context.

Tegelijkertijd heeft de EDPS de samenwerking met andere toezichthoudende autoriteiten versterkt en de efficiëntie en doeltreffendheid van zijn organisatie verbeterd.

¹ Verordening (EG) nr. 45/2001 van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen van de Gemeenschap en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, PB L 8, 12.1.2001, blz.1.

RESULTATEN IN 2011

In 2010 zijn de onderstaande hoofddoelstellingen geformuleerd. De meeste daarvan zijn in 2011 geheel of gedeeltelijk verwezenlijkt. In enkele gevallen zal het werk in 2012 worden voortgezet.

- **Bewustmaking**

De EDPS heeft tijd en middelen geïnvesteerd in bewustmakingsacties bij EU-instellingen en -organen en bij gegevensbeschermingsfunctionarissen (DPO's). Deze hadden de vorm van thematische begeleiding, met name op het gebied van procedures tegen intimidatie en bij personeelsbeoordeling, en workshops over gegevensbescherming voor DPO's of voor verwerking verantwoordelijke personen.

- **Rol van voorafgaande controle**

De EDPS ontving in 2011 164 kennisgevingen voor voorafgaande controle, het op een na hoogste aantal ooit. Deze toename was vooral toe te schrijven aan het feit dat er voor het eerst bezoeken zijn afgelegd bij agentschappen, inspecties op locatie zijn uitgevoerd en thematische begeleiding is geboden. Ook kennisgevingen van nieuw opgerichte agentschappen hebben bijgedragen aan deze toename. De EDPS is sterk de nadruk blijven leggen op de uitvoering van aanbevelingen die hij heeft gedaan in adviezen naar aanleiding van voorafgaande controles.

- **Controle en rapportage**

De EDPS heeft zijn derde inventarisatie van de naleving van de regels voor gegevensbescherming uitgevoerd (enquête 2011). Naast deze algemene inventarisatie zijn ook gerichte controleactiviteiten verricht in gevallen waarin de EDPS naar aanleiding van toezichtwerkzaamheden reden had voor bezorgdheid over het niveau van de naleving bij specifieke instellingen of organen. Sommige hiervan vonden schriftelijk plaats, maar in andere gevallen werden bezoeken van één dag aan het betrokken orgaan gebracht, met het doel tekortkomingen in de naleving aan de kaak te stellen.

- **Inspecties**

Inspecties zijn een zeer belangrijk instrument. Ze stellen de EDPS in staat toezicht te houden op de toepassing van de verordening en de naleving ervan te waarborgen. In 2011 is de EDPS vier inspecties gestart en is hij verder gegaan met de follow-up van aanbevelingen die hij heeft gedaan bij voorgaande inspecties. Ook heeft hij een veiligheidsaudit van het visuminformatiesysteem (VIS) uitgevoerd.

- **Reikwijdte van de raadpleging**

De EDPS heeft zijn productie opnieuw verhoogd, met een recordaantal van 24 adviezen en 12 formele commentaren. In veel gevallen had de Commissie de EDPS al geraadpleegd vóór de goedkeuring van haar voorstellen. Dit leidde tot 41 informele commentaren. Naar aanleiding van een groot aantal adviezen zijn presentaties gegeven aan de LIBE-commissie van het Europees Parlement of aan de relevante werkgroepen van de Raad. De voorstellen waarvoor adviezen zijn uitgebracht, zijn geselecteerd op basis van een systematische inventarisatie van relevante onderwerpen en prioriteiten voor de EDPS. De adviezen, de formele commentaren en de inventarisatie worden gepubliceerd op de EDPS-website.

- **Herziening van het juridische kader voor gegevensbescherming**

De EDPS heeft een advies uitgebracht over de mededeling van de Commissie betreffende een integrale aanpak van de bescherming van persoonsgegevens in de Europese Unie, evenals informele commentaren over de wetgevingsvoorstellen. Hij heeft het proces nauwlettend gevolgd en hieraan waar nodig en passend een bijdrage geleverd.

- **Uitvoering van het Programma van Stockholm**

De EDPS heeft de beleidsontwikkelingen met betrekking tot het Programma van Stockholm nauwlettend gevolgd. Hij heeft een advies uitgebracht over het voorstel voor een

richtlijn betreffende het gebruik van persoonsgegevens van passagiers voor rechtshandavingsdoeleinden, evenals formele commentaren over de invoering van een Europees Programma voor het traceren van terrorismefinanciering (TFTS). Hoewel er geen wetgevingsvoorstellen zijn uitgebracht over het onderwerp 'slimme grenzen', heeft de EDPS deze kwestie aangesneden in zijn advies over de mededeling van de Commissie over migratie.

- **Initiatieven op het gebied van technologie**

De EDPS heeft voor het eerst een advies uitgebracht over een door de EU gefinancierd onderzoeksproject. Dit project had betrekking op het gebruik van biometrie op een wijze die de persoonlijke levenssfeer respecteert. In de context van de digitale agenda heeft hij een advies uitgebracht over netneutraliteit.

- **Overige initiatieven**

De EDPS heeft een groot aantal verschillende adviezen en commentaren uitgebracht over initiatieven die gevolgen hadden voor de bescherming van persoonsgegevens, zoals het informatiesysteem voor de interne markt en het gebruik van beveiligingsscaners op luchthavens.

- **Samenwerking met gegevensbeschermingsautoriteiten**

De EDPS heeft actief deelgenomen aan de werkzaamheden van de Groep gegevensbescherming artikel 29 en in het bijzonder die van de subgroepen over belangrijke bepalingen en over grenzen, reizen en rechtshandhaving.

- **Gecoördineerd toezicht**

De EDPS heeft gezorgd voor een efficiënt secretariaat voor de gegevensbeschermingsautoriteiten die zijn betrokken bij het gecoördineerde toezicht op Eurodac en het douane-informatiesysteem. Voor het visuminformatiesysteem hebben de gegevensbeschermingsautoriteiten die zijn vertegenwoordigd in de coördinatiegroep voor het toezicht voor het eerst van gedachten gewisseld in het kader van een van de bijeenkomsten voor gecoördineerd Eurodac-toezicht. Hierbij zijn de implicaties van het systeem en de aanpak van het toezicht besproken.

- **Interne organisatie**

Na de reorganisatie van het secretariaat in 2010 heeft de EDPS besloten in 2011 al zijn activiteiten aan een strategische beoordeling te onderwerpen. Daartoe is een taskforce 'Strategische beoordeling' ingesteld met daarin naast de directeur vertegenwoordigers uit alle teams en alle disciplines. Hoogtepunt van de eerste fase van de beoordeling was een interne bijeenkomst van de instelling in oktober 2011, waar de leden en medewerkers konden nadenken over hun taken, waarden en doelstellingen.

- **Financieel en personeel beheer**

De EDPS heeft in samenwerking met het Parlement een grondig onderzoek verricht naar de markt van leveranciers van case-managementsystemen en de leverancier met het geschiktste product gekozen. Eind 2011 is het contract ondertekend en is begonnen met het ontwikkelen van een systeem op maat. In 2011 is verder gewerkt aan de integratie van de EDPS in IT-toepassingen op het gebied van personeelszaken op basis van dienstenovereenkomsten: Syslog Formation is met succes ingevoerd, er is begonnen met het werk aan SysperII en er is overeenstemming bereikt over de invoering van MIPS in 2012.

Enkele belangrijke cijfers over de EDPS in 2011

→ **71 vastgestelde adviezen na voorafgaande controle, 6 adviezen zonder voorafgaande controle**

→ **107 klachten ontvangen, 26 ontvankelijk**
Belangrijkste typen vermeende inbreuken: inbreuk op vertrouwelijkheid van gegevens, overdadig verzamelen of onrechtmatig gebruiken van gegevens door de voor de verwerking verantwoordelijke

→ **34 raadplegingen over administratieve maatregelen.** Er werd advies gegeven over een breed scala aan juridische aspecten met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens door de EU-instellingen en -organen

→ **4 inspecties ter plaatse uitgevoerd**

→ **2 richtsnoeren gepubliceerd over procedures tegen intimidatie en bij personeelsbeoordelingen**

→ **24 wetgevingsadviezen uitgevaardigd** over onder meer initiatieven met betrekking tot de ruimte van vrijheid, veiligheid en justitie, technische ontwikkelingen, internationale samenwerking, gegevensoverdracht en de interne markt

→ **12 formele commentaren uitgevaardigd** over onder meer intellectuele-eigendomsrechten, beveiliging in de burgerluchtvaart, het misdaadbeleid van de EU, het systeem voor het traceren van terrorismefinanciering, energie-efficiëntie en het programma rechten en burgerschap

→ **41 informele commentaren**

→ **14 nieuwe collega's aangeworven**

TOEZICHT EN HANDHAVING

Een van de hoofdtaken van de EDPS is onafhankelijk toezicht uit te oefenen op verwerkingen die door de Europese instellingen en organen worden verricht. Het rechtskader is Verordening (EG) nr. 45/2001 inzake gegevensbescherming, waarin een aantal verplichtingen is vastgelegd voor verwerkers van persoonsgegevens en een aantal rechten voor degenen wier gegevens worden verwerkt.

De toezichttaken lopen uiteen van het adviseren en ondersteunen van gegevensbeschermingsfunctionarissen door voorafgaande controle van riskante gegevensbewerkingsoperaties tot het instellen van onderzoeken, waaronder inspecties ter plaatse en het behandelen van klachten. Nadere adviezen aan het EU-bestuur kunnen ook de vorm hebben van raadplegingen over administratieve maatregelen of de publicatie van thematische richtsnoeren.

Gegevensbeschermingsfunctionarissen

Alle EU-instellingen en -organen moeten ten minste één **gegevensbeschermingsfunctionaris** (DPO) hebben. In 2011 bedroeg het totale aantal DPO's 54. Regelmatige interactie met hen en met hun netwerk is een belangrijke voorwaarde voor doeltreffend toezicht. De EDPS heeft nauw samengewerkt met het 'kwartet' van DPO's (Raad, Europees Parlement, Europese Commissie en Europese Autoriteit voor voedselveiligheid) die samen het DPO-netwerk coördineren. De bijeenkomsten van het DPO-netwerk, die door de EDPS worden bijgewoond, bieden de gelegenheid om actuele informatie te verstrekken over de werkzaamheden van de EDPS, een overzicht te geven van ontwikkelingen in de gegevensbescherming in de EU en onderwerpen van gemeenschappelijk belang te bespreken.

Voorafgaande controles

Verordening (EG) nr. 45/2001 bepaalt dat alle verwerkingen van persoonsgegevens die bijzondere risico's kunnen inhouden voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, vooraf moeten worden gecontroleerd door de EDPS. De EDPS bepaalt dan of de verwerking strookt met de verordening.

Voorafgaande controles van riskante verwerkingen waren opnieuw een belangrijk onderdeel van het toezicht. In 2011 heeft de EDPS 164 kennisgevingen voor voorafgaande controle ontvangen en 71 adviezen na voorafgaande controle uitgebracht over standaard administratieve procedures, zoals personeelsbeoordelingen, administratieve onderzoeken, disciplinaire procedures en procedures tegen intimidatie, maar ook over kernactiviteiten als het systeem voor consumentenbescherming, het kwaliteitsbeheersysteem en de kwaliteitscontroles achteraf bij het BHIM, en het systeem voor elektronische uitwisseling van socialezekerheidsgegevens (EESSI) bij de Europese Commissie. Deze adviezen worden gepubliceerd op de website van de EDPS en de opvolging van de adviezen wordt systematisch gecontroleerd.

Controle van naleving

Ook de **uitvoering van de verordening** door instellingen en organen wordt systematisch gecontroleerd aan de hand van een regelmatig opgemaakte balans van prestatie-indicatoren in alle EU-instellingen en -organen. De EDPS heeft zijn derde inventarisatie uitgevoerd van de naleving van de regels voor gegevensbescherming (enquête 2011). Op basis hiervan is een rapport opgesteld met de vooruitgang die instellingen en organen hebben geboekt met de uitvoering van de verordening, waarbij ook tekortkomingen onder de aandacht zijn gebracht. Naast deze algemene inventarisatie zijn ook gerichte controleactiviteiten verricht in gevallen waarin de EDPS naar aanleiding van toezichtwerkzaamheden reden had voor bezorgdheid over het niveau van

de naleving bij specifieke instellingen of organen. Deze vonden plaats via correspondentie met de instelling of het orgaan of door middel van een bezoek van één dag. Er zijn met name bezoeken gebracht aan het Europees Spoorwegbureau, het Communautair Bureau voor plantenrassen, de Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden en het Europees Agentschap voor het wereldwijd satellietnavigatiesysteem.

De EDPS voerde ook inspecties ter plaatse uit bij het Cedefop, OLAF en de ECB om de naleving op specifieke punten te controleren.

Klachten

Een van de belangrijkste taken van de EDPS volgens de verordening inzake gegevensbescherming is het aanhoren en onderzoeken van klachten en het instellen van onderzoeken op eigen initiatief of op basis van klachten.

In 2011 nam het aantal door de EDPS ontvangen **klachten** toe tot 107. Daarvan werden er 26 ontvankelijk verklaard. Veel niet-ontvankelijke klachten hadden betrekking op kwesties op nationaal niveau waarvoor de EDPS niet bevoegd is. In 15 gevallen die in 2011 zijn opgelost, concludeerde de EDPS ofwel dat er geen sprake was van inbreuk op de regels voor gegevensbescherming ofwel dat de voor verwerking verantwoordelijke de noodzakelijke maatregelen

had genomen om de regels na te leven. In twee gevallen echter werd een inbreuk op de regels voor gegevensbescherming vastgesteld en werden aanbevelingen gedaan aan de voor de verwerking verantwoordelijke.

Raadplegingen over administratieve maatregelen

Er werden ook verdere werkzaamheden verricht in reactie op **raadplegingen over administratieve maatregelen** door EU-instellingen en -organen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens. Hierbij kwam een verscheidenheid aan onderwerpen aan de orde, waaronder de publicatie van foto's van werknemers op het intranet, de verantwoordelijkheid bij het gebruik van CCTV in het pand van een andere instelling, en de verwerking van e-mailberichten van werknemers.

Horizontale begeleiding

De EDPS heeft ook **richtsnoeren** goedgekeurd over procedures tegen intimidatie en bij personeelsbeoordelingen en gecontroleerd welke vooruitgang de instellingen en organen hebben geboekt na het uitbrengen van de richtsnoeren voor videobewaking.

BELEID EN RAADPLEGING

De EDPS adviseert de EU-instellingen en -organen over gegevensbeschermingskwesties op een aantal beleidsterreinen. De adviserende rol betreft voorstellen voor nieuwe wetgeving en andere initiatieven die gevolgen kunnen hebben voor de bescherming van persoonsgegevens in de EU. Dit gebeurt meestal in de vorm van een formeel advies, maar de EDPS kan ook begeleiding bieden in de vorm van commentaren of beleidsnota's. Het volgen van technologische ontwikkelingen die van invloed zijn op gegevensbescherming maakt ook deel uit van deze activiteit.

Belangrijkste trends

2011 was een druk jaar wat raadpleging betreft, met een recordaantal van **24 adviezen, 12 formele commentaren en 41 informele commentaren**. De EDPS is een proactieve aanpak blijven volgen ten aanzien van raadpleging, door regelmatig te inventariseren welke wetgevingsvoorstellen in voorbereiding zijn die voor raadpleging zullen worden voorgelegd, en door zich beschikbaar te houden voor informele commentaren in de voorbereidende fasen van wetgevingsvoorstellen. De diensten van de Commissie hebben van deze beschikbaarheid voor informele commentaren gebruik gemaakt, en het aantal informele raadplegingen is in 2011 bijna verdubbeld ten opzichte van 2010.

Het werk van de Commissie aan een gemoderniseerd juridisch kader voor gegevensbescherming in Europa verdient speciale vermelding. De EDPS heeft het proces van de herziening van de wetgeving op de voet gevolgd en heeft op verschillende niveaus bijdragen geleverd, onder meer met een advies over de mededeling van de Commissie betreffende een integrale aanpak van de bescherming van persoonsgegevens in de Europese Unie in januari, en informele commentaren op de ontwerp teksten van wetgevingsvoorstellen in december.

Over de hele linie lijken de terreinen die de gegevensbescherming kunnen raken, steeds diverser te worden: naast

traditionele prioriteiten, zoals de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid en de internationale gegevensoverdrachten, ontstaan er nieuwe terreinen, zoals ook blijkt uit het grote aantal uitgebrachte adviezen met betrekking tot de interne markt. Hieronder volgt een selectie van de adviezen die op de respectievelijke terreinen zijn vastgesteld.

EDPS-adviezen en belangrijke vraagstukken

Ten aanzien van de **ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid** heeft de EDPS verschillende uiterst kritische adviezen uitgebracht over onder meer het evaluatieverslag over Richtlijn 2006/24/EG betreffende de bewaring van gegevens en het voorstel betreffende de verwerking van persoonsgegevens van passagiers. Ten aanzien van persoonsgegevens van passagiers zijn ook twee adviezen uitgebracht over de overeenkomsten voor de doorgifte van dergelijke gegevens aan respectievelijk Australië en de VS. De EDPS heeft ook commentaar geleverd op de mededeling van de Commissie over een systeem voor het traceren van terrorismefinanciering (TFTS), waarin hij vraagtekens plaatste bij de noodzaak van een dergelijk systeem.

Met betrekking tot **informatietechnologie en de digitale agenda** heeft de EDPS een innovatief advies gepubliceerd over netneutraliteit. Hierin werd de aandacht gevestigd op de impact van een aantal monitoringpraktijken van internet-serviceproviders. Ook heeft hij voor het eerst een advies uitgebracht over een door de EU gefinancierd onderzoeksproject betreffende het gebruik van biometrie op een wijze die de persoonlijke levenssfeer respecteert.

Op het gebied van de **interne markt** heeft de EDPS onder meer een advies uitgebracht over het informatiesysteem voor de interne markt, waarin hij aandrang op opheldering over nieuwe functies die in de toekomst zullen worden toegevoegd. Verder werden belangrijke adviezen uitgebracht over de integriteit en transparantie van de energiemarkt en over afgeleide OTC-instrumenten, centrale tegenpartijen en transactieregisters. In die gevallen hadden de voorstellen tot doel verregaande, niet duidelijk afgebakende onder-

zoeksbevoegdheden te verlenen aan regelgevingsautoriteiten. De EDPS riep daarom op tot meer helderheid.

Er werden diverse adviezen uitgebracht over **handhaving in een grensoverschrijdende context**. Zo heeft de EDPS richtsnoeren verstrekt ten aanzien van de voorstellen voor de richtlijn betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten, waarin hij opriep tot de instelling van een duidelijke bewaarperiode en verheldering van de rechtsgrondslag van een bijbehorende database. Met betrekking tot het voorstel voor een Europees bevel tot conservatoir beslag op bankrekeningen benadrukte hij de noodzaak om verwerking van persoonsgegevens tot het noodzakelijke minimum te beperken.

Op het gebied van **gezondheidszorg en consumentenzaken** bracht de EDPS een advies uit over het systeem voor samenwerking op het gebied van consumentenbescherming (SSCB), waarin hij er bij de wetgever op aandrong de bewaarperiodes te heroverwegen en te zoeken naar een opzet waarin de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wordt gewaarborgd.

De EDPS trad ook op op andere gebieden, zoals de verordening voor de hervorming van OLAF, het Financieel Reglement van de EU en het gebruik van de digitale tachograaf voor beroepschauffeurs.

Rechtszaken

De EDPS is in 2011 in vijf gevallen geïntervenieerd voor het Gerecht en voor het Gerecht voor ambtenarenzaken.

Een van de zaken betrof een vermeende onwettige overdracht van medische gegevens tussen de medische diensten van het Europees Parlement en de Commissie. Het Gerecht voor ambtenarenzaken nodigde de EDPS uit om te interveniëren in deze zaak. Het was voor het eerst dat dit gerecht hiertoe het initiatief nam. In zijn uitspraak volgde het Gerecht voor ambtenarenzaken de redenering van de EDPS en kende het een financiële vergoeding toe aan de aanvrager.

Drie andere zaken hadden betrekking op de toegang tot documenten van EU-instellingen en kunnen worden gezien als een vervolg op de uitspraak in de zaak *Bavarian Lager*. In alle drie zaken pleitte de EDPS voor meer transparantie. Deze redenering werd in een van de zaken door het gerecht gevolgd. In een andere handhaafde het gerecht het besluit van het Parlement om geen toegang te verlenen, en de derde zaak liep nog op het moment waarop dit verslag werd geschreven.

Daarnaast intervenueerde de EDPS in een inbreukprocedure tegen Oostenrijk betreffende de onafhankelijkheid van gegevensbeschermingsautoriteiten. Daarbij voerde de EDPS aan dat de organisatiestructuur van de Oostenrijkse gegevensbeschermingsautoriteit, zoals voorzien in de nationale wetgeving, niet voldoet aan de norm van onafhankelijkheid als vereist in Richtlijn 95/46/EG. Ook deze zaak liep nog op het moment dat dit verslag werd geschreven.

SAMENWERKING

De EDPS werkt samen met andere gegevensbeschermingsautoriteiten om een consistente gegevensbescherming in Europa te bevorderen. Hiertoe behoort ook samenwerking met toezichthoudende organen die zijn opgericht in het kader van de voormalige 'derde pijler' van de EU en in de context van grootschalige IT-systemen.

Het belangrijkste platform voor samenwerking tussen gegevensbeschermingsautoriteiten in Europa is de **Groep gegevensbescherming artikel 29**. De EDPS neemt deel aan de activiteiten van de groep, die een belangrijke rol speelt bij de uniforme toepassing van de richtlijn gegevensbescherming.

De EDPS en de Groep gegevensbescherming artikel 29 hebben goed samengewerkt rond een groot aantal verschillende onderwerpen, in het bijzonder in de context van de subgroepen over belangrijke bepalingen en over grenzen, reizen en rechtshandhaving. In de eerstgenoemde subgroep was de EDPS de *rapporteur* voor het advies over het begrip 'toestemming'.

Naast de Groep gegevensbescherming artikel 29 is de EDPS nauw blijven samenwerken met de autoriteiten die zijn opgericht voor het **gezamenlijke toezicht op Europese grootschalige IT-systemen**.

Een belangrijk onderdeel van deze samenwerkingsactiviteiten betreft **Eurodac**. De Coördinatiegroep Eurodac-toezicht die is samengesteld uit nationale gegevensbeschermingsautoriteiten en de EDPS is in 2011 in juni en in oktober in Brussel bijeengekomen. De groep heeft een gecoördineerde inspectie afgerond over de kwestie van het eerder verwijderen van gegevens, het gemeenschappelijke kader voor de geplande volledige veiligheidsaudit verder uitgewerkt en nog een gecoördineerde inspectie ingepland, waarvan de resultaten in 2012 zullen worden gerapporteerd. Daarnaast heeft de groep informeel gesproken over het gecoördineerde toezicht op het visuminformatiesysteem (VIS), dat sinds oktober 2011 operationeel is.

Voor het toezicht op het **douane-informatiesysteem** (DIS) geldt een soortgelijke regeling. In deze context heeft de EDPS in 2011 twee bijeenkomsten van de coördinatiegroep DIS-toezicht bijeengeroepen. Op deze bijeenkomsten kwamen de vertegenwoordigers van nationale gegevensbeschermingsautoriteiten bijeen, evenals vertegenwoordig-

gers van de gemeenschappelijke controleautoriteit douane en het Secretariaat gegevensbescherming. Tijdens de bijeenkomst in juni heeft de groep een actieplan vastgesteld met daarin de geplande activiteiten van de groep voor 2011 en 2012, en in de bijeenkomst in december is overeenstemming bereikt over de eerste twee gecoördineerde inspecties van de groep. De resultaten van deze inspecties zullen in de loop van 2012 beschikbaar komen.

Er was opnieuw veel aandacht voor samenwerking in **internationale fora**, met name de Europese en internationale conferenties voor functionarissen voor gegevensbescherming en persoonlijke levenssfeer. In 2011 vond de Europese conferentie plaats in Brussel, waar de Groep gegevensbescherming artikel 29 en de EDPS als gastheren optraden. In Mexico namen functionarissen voor gegevensbescherming en persoonlijke levenssfeer uit alle delen van de wereld een verklaring aan waarin werd opgeroepen tot efficiënte samenwerking in een wereld van 'big data'.

HOOFDDOELSTELLINGEN VOOR 2012

Hieronder volgen de doelstellingen die voor 2012 zijn vastgesteld. Van de behaalde resultaten zal in 2013 verslag worden gedaan.

Toezicht en handhaving

De EDPS heeft overeenkomstig zijn in december 2010 vastgestelde beleidsnota inzake naleving en handhaving de volgende doelstellingen geformuleerd op het gebied van toezicht en handhaving.

- **Bewustmaking**

De EDPS zal tijd en middelen investeren in het bieden van begeleiding aan EU-instellingen en -organen. Die begeleiding is nodig om een verschuiving naar meer verantwoordingsplicht bij instellingen en organen tot stand te helpen brengen. Zij zal worden aangeboden in de vorm van thematische nota's over standaard administratieve procedures en horizontale thema's, zoals e-monitoring, overdrachten, en rechten van personen wier gegevens worden geregistreerd. Ook zullen trainingen en workshops worden georganiseerd voor DPO's/DPC's, hetzij op verzoek van een specifieke instelling of een specifiek orgaan, hetzij op initiatief van de EDPS, wanneer hij een behoefte heeft geconstateerd. De website van de EDPS zal verder worden ontwikkeld en nuttige informatie bieden voor DPO's. Het openbare register van kennisgevingen voor voorafgaande controle zal ook toegankelijk worden gemaakt volgens een gangbare classificatie van onderwerpen.

- **Voorafgaande controles**

De EDPS ontvangt nog altijd kennisgevingen achteraf over standaard administratieve procedures of verwerkingen die al gaande zijn. In 2012 zal actie worden ondernomen om passende procedures vast te stellen voor het afhandelen van dergelijke kennisgevingen en om ervoor te zorgen dat kennisgevingen voor controle achteraf slechts in uitzonderlijke, gerechtvaardigde omstandigheden worden toegestaan. De follow-up van aanbevelingen die zijn gedaan in adviezen naar aanleiding van voorafgaande controles, is een essentieel onderdeel van de handhavingsstrategie van de EDPS. De EDPS zal veel aandacht blijven besteden aan de uitvoering van aanbevelingen in adviezen naar aanleiding van voorafgaande controles, en zorgen voor een adequate follow-up.

- **Algemene inventarisaties**

De EDPS is in 2011 een algemene inventarisatie gestart waarin hij indicatoren heeft verstrekt van de naleving door instellingen en organen van bepaalde verplichtingen (zoals de benoeming van een DPO, de goedkeuring van

uitvoeringsbepalingen, het niveau van artikel 25-kennisgevingen, het niveau van artikel 27-kennisgevingen). In het door de EDPS uitgebrachte verslag wordt ruim aandacht besteed aan de geboekte vooruitgang met de uitvoering van de verordening, maar wordt ook de vinger gelegd op tekortkomingen. De enquête van 2011 zal in 2012 worden aangevuld met een specifieke inventarisatie van de DPO-status; deze is ook bedoeld om ondersteuning aan de DPO-functie te bieden, in overeenstemming met het beginsel van verantwoordingsplicht. Voorts zal de EDPS in 2012 een specifieke enquête voor de Commissie starten, teneinde rechtstreeks informatie te verzamelen bij de verschillende directoraten-generaal van de Commissie.

- **Bezoeken**

De EDPS heeft op basis van de indicatoren van de enquête uit 2011 instellingen en agentschappen geselecteerd voor een bezoek (6 geplande bezoeken). Deze bezoeken zijn ofwel ingegeven door een geconstateerd gebrek aan betrokkenheid of communicatie van het management of het feit dat een instelling of agentschap beneden de vastgestelde benchmark van een referentiegroep presteert.

- **Inspecties**

Inspecties zijn een essentieel instrument waarmee de EDPS de naleving van de verordening kan controleren en waarborgen: een verhoging van het aantal inspecties is essentieel, niet alleen als handhavingsinstrument, maar ook als middel om meer bekendheid te geven aan gegevensbeschermingskwesties en aan de EDPS. Er zullen in 2012 meer inspecties plaatsvinden als gevolg van de invoering van lichtere, meer gerichte inspecties naast de complete inspecties. Voor sommige instellingen of organen is de verwerking van persoonsgegevens een onderdeel van hun kernactiviteiten en vormt gegevensbescherming derhalve een essentieel element. Deze organen zullen worden geïdentificeerd en zullen gericht worden gevolgd, schriftelijk of via inspecties. Ook zijn voor 2012 algemene inspecties gepland voor grootschalige IT-systemen. Deze zijn geselecteerd op basis van wettelijke verplichtingen. Er zullen thematische inspecties worden uitgevoerd op gebieden waar de EDPS richtsnoeren heeft verstrekt en wil controleren hoe de werkelijke situatie is (bijv. CCTV).

Beleid en raadpleging

De belangrijkste doelstellingen van de EDPS voor zijn adviserende rol worden uiteengezet in de inventarisatie en het begeleidende memorandum die op de website zijn gepubliceerd. De EDPS staat voor de uitdaging om met beperkte

middelen zijn voortdurend in omvang toenemende taken in de wetgevingsprocedure goed te vervullen, een hoge kwaliteit te waarborgen en gewaardeerde bijdragen te leveren. In dit licht heeft de EDPS onderwerpen van strategisch belang vastgesteld die de hoekstenen zullen vormen van zijn raadplegingsactiviteiten in 2012, waarbij hij echter andere belangrijke wetgevingsprocedures op het gebied van gegevensbescherming niet uit het oog zal verliezen.

- **Naar een nieuw juridisch kader voor gegevensbescherming**

De EDPS zal prioriteit geven aan de werkzaamheden betreffende een nieuw juridisch kader voor gegevensbescherming in de EU. Hij zal een advies uitbrengen over de wetgevingsvoorstellen voor het kader en bijdragen aan de debatten in de volgende stappen van de wetgevingsprocedure waar dat nodig en passend is.

- **Technologische ontwikkelingen en de digitale agenda, IP-rechten en internet**

Technologische ontwikkelingen, met name op het gebied van internet, en het beleid op dat terrein zijn in 2012 ook een aandachtsgebied voor de EDPS. De onderwerpen lopen uiteen van de plannen voor een pan-Europees kader voor elektronische identificatie, authenticatie en ondertekening, internettoezicht (bijv. handhaving van IP-rechten, verwijderingsprocedures voor onrechtmatige en strafbare inhoud) tot clouddiensten en e-gezondheid. De EDPS zal ook zijn technologische expertise versterken en onderzoek verrichten naar technologieën die de bescherming van de persoonlijke levenssfeer kunnen versterken.

- **Verdere ontwikkeling van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid**

De ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid blijft een van de belangrijkste beleidsterreinen waarop de EDPS actief is. Tot de relevante verwachte voorstellen behoren EU-TFTS en slimme grenzen. De EDPS zal de herziening van de richtlijn dataretentie blijven volgen. Ook zal hij de onderhandelingen met derde landen over gegevensbeschermingsovereenkomsten nauwlettend volgen.

- **Hervorming financiële sector**

De EDPS zal nieuwe voorstellen voor de regulering van en het toezicht op financiële markten en actoren op die markten blijven volgen en kritisch blijven onderzoeken, voor zover deze van invloed zijn op het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en gegevensbescherming.

- **Overige initiatieven**

De EDPS zal ook voorstellen op andere beleidsterreinen die significante gevolgen hebben voor gegevensbescherming, volgen. Hij houdt zich net als in het verleden beschikbaar voor formele en informele raadplegingen over voorstellen die gevolgen hebben voor het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en gegevensbescherming.

Samenwerking

De EDPS zal zijn verantwoordelijkheden ten aanzien van gecoördineerd toezicht blijven vervullen. Ook zal hij aansluiting zoeken met nationale gegevensbeschermingsautoriteiten en internationale organisaties.

- **Gecoördineerd toezicht**

De EDPS zal bijdragen aan het gecoördineerde toezicht op Eurodac, het douane-informatiesysteem en het visum-informatiesysteem (VIS). Het gecoördineerde toezicht op het VIS, dat sinds oktober 2011 operationeel is, staat nog altijd in de kinderschoenen. Na informele besprekingen in

het kader van de vergaderingen van de Coördinatiegroep Eurodac-toezicht is het de bedoeling dat het toezicht op dit gebied in 2012 geleidelijk wordt gerealiseerd. Wanneer SIS II van start gaat, zal ook dit systeem aan gecoördineerd toezicht worden onderworpen. De planning is dat SIS II in 2013 operationeel wordt en de voorbereidingen zullen nauwlettend worden gevolgd. De EDPS zal ook inspecties van de centrale eenheden van deze systemen uitvoeren wanneer dat noodzakelijk of wettelijk verplicht is.

- **Samenwerking met gegevensbeschermingsautoriteiten**

Net als in het verleden zal de EDPS actief bijdragen aan de activiteiten en het succes van de Groep gegevensbescherming artikel 29, door te zorgen voor consistentie en synergie tussen de Groep en de standpunten van de EDPS, in overeenstemming met respectievelijke prioriteiten en met behoud van een constructieve relatie met nationale gegevensbeschermingsautoriteiten. Als rapporteur voor een aantal specifieke dossiers zal hij de goedkeuring van adviezen door de groep sturen en voorbereiden.

- **Gegevensbescherming in internationale organisaties**

Internationale organisaties zijn over het algemeen niet onderworpen aan wetgeving op het gebied van gegevensbescherming in de landen waar zij zijn gevestigd. Niet al deze organisaties hebben echter zelf passende regels voor gegevensbescherming. De EDPS zal contacten leggen met internationale organisaties door de organisatie van een workshop die is gericht op bewustmaking en het verspreiden van goede praktijken.

Andere gebieden

- **Voorlichting en communicatie**

De activiteiten op het gebied van voorlichting, communicatie en pers zullen verder worden ontwikkeld en verbeterd. Daarbij zal de aandacht vooral uitgaan naar bewustmaking, publicaties en online-informatie. De EDPS zal ook starten met de herziening van zijn voorlichtings- en communicatiestrategie, na raadpleging van de belangrijkste stakeholders. Er zijn plannen voor de herstructurering van enkele belangrijke onderdelen van de website van de EDPS. Doel hiervan is de gebruikersvriendelijkheid van de website te vergroten en het zoeken en bladeren in de beschikbare informatie te vergemakkelijken.

- **Interne organisatie**

De strategische evaluatie van de EDPS wordt in 2012 voortgezet door middel van een externe raadpleging van stakeholders via onlinevragenlijsten, interviews, focusgroepen en workshops. De uitkomsten van de beoordeling in 2011 hebben geleid tot besluiten tot een strategischer aanpak van toezicht- en raadplegingsactiviteiten en tot het opzetten van een nieuwe sector IT-beleid in 2012. Nadat de evaluatie is voltooid en de resultaten zijn geanalyseerd, zal de EDPS zijn strategie voor de middellange termijn definitief vaststellen en de indicatoren voor het meten van zijn prestaties (KPI's) vaststellen die nodig zijn om de belangrijkste elementen van die strategie te beoordelen.

- **Financieel en personeel beheer**

In 2012 zal verder worden gewerkt aan de ontwikkeling van een op maat gemaakt case-managementsysteem bij de EDPS. Ook zullen IT-toepassingen op het gebied van personeelsbeheer op basis van dienstenovereenkomsten verder worden ontwikkeld, vooral door de invoering van Sysper II, die in 2012 zal worden voltooid, en die van MIPs.

Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming

Jaarverslag 2011 — Samenvatting

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie

2012 — 12 blz. — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-95076-52-5

doi:10.2804/42516

HOE KOM IK AAN EU-PUBLICATIES?

Gratis publicaties:

- bij de EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- bij de vertegenwoordigingen en delegaties van de Europese Unie.
Ga voor de contactgegevens naar <http://ec.europa.eu> of stuur een fax naar +352 2929-42758.

Betaalde publicaties:

- bij de EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Betaalde abonnementen (bv. jaarreeksen van het *Publicatieblad van de Europese Unie* en de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie):

- via een van de verkoopkantoren van het Bureau voor publicaties van de Europese Unie (http://publications.europa.eu/others/agents/index_nl.htm).

EUROPESE TOEZICHTHOUDER
VOOR GEGEVENSBECHERMING

***EDPS – De Europese hoeder
over de bescherming van persoonsgegevens***
www.edps.europa.eu

Publicatiebureau

ISBN 978-92-95076-52-5

9 789295 076525